

**Cuiavian
University
in Włocławek**

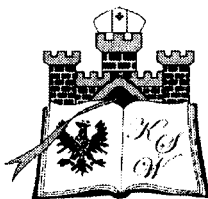
**Scientific and pedagogic
internship**

**PEDAGOGICAL AND
PSYCHOLOGICAL EDUCATION
AS A COMPONENT
OF THE EDUCATION
SYSTEM IN UKRAINE AND
THE EU COUNTRIES**

AUGUST 3 – SEPTEMBER 11, 2020

**Włocławek
Republic of Poland**

Cuiavian University in Wloclawek

Scientific and pedagogic internship

**PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL
EDUCATION AS A COMPONENT
OF THE EDUCATION SYSTEM IN UKRAINE
AND THE EU COUNTRIES**

August 3 – September 11, 2020

**Wloclawek,
Republic of Poland
2020**

Scientific and pedagogic internship «Pedagogical and psychological education as a component of the education system in Ukraine and the EU countries» : Internship proceedings, August 3 – September 11, 2020. Wloclawek : Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2020. 280 pages.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

Technology for evaluation of professional competence levels of educational sign language interpreters Adamiuk N. B.	10
З практики діяльності ресурсного центру – валеонасиченого освітнього простору для розвитку студентів, педагогів, психологів, батьків та дітей Аматьсва О. П.	13
Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні Аннгикова І. П.	16
Компетентнісний підхід у підготовці соціальних працівників до роботи в сфері захисту прав дітей Байдарова О. О.	20
Fundamentalization of professional training of future teachers of practical training in the field of digital technologies Bardus I. O.	24
Pedagogical conditions of formation of professional self-assessment in future teachers fine arts Bartienieva I. O.	27
Траекторія модернізації у системі підготовки педагогічних кадрів із фізичної культури Блавт О. З.	30
Синдром емоційного вигоряння у студентів першого курсу Бондаревич С. М.	33
Педагогічні аспекти професійної підготовки майбутніх працівників Національної поліції України Бондаренко В. В., Худякова Н. Ю.	37
Особливості підготовки спеціалістів за напрямом 016 Спеціальна освіта за вимогами сьогодення Боряк О. В.	41
Асоціативна композиція як засіб формування художньо-образного мислення студентів вищих навчальних закладів мистецького спрямування Брижаченко Н. С.	45

Формування іншомовної компетентності майбутнього вчителя для академічної мобільності Будас Ю. О.	49
Застосування інтелектуальних карт як виклик традиційному способу структурування інформації Бучацька С. М., Зарічна О. В.	52
Studies as a means of formation of professional qualities of future educators Vasilieva S. A.	56
Сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти Вознюк А. А.	59
Паритетність як основа навчальної взаємодії у форматі змішаного навчання у закладах вищої освіти Ворожбіт-Горбатюк В. В.	62
Особливості навчання студентів-лінгвістів науково-технічному перекладу у галузі аерокосмічної техніки (на матеріалі щотижневика «Авіейшн уїк енд спейс технолоджи») Гелетка М. Л.	66
Innovative vector of development training of teachers of physical education Gurtova T. V.	69
Викладання позитивної психології – засіб підвищення якості психологічної освіти в специфічних умовах навчання Данильченко Т. В.	71
Формування готовності викладачів до формування соціальної зрілості студентів закладів вищої освіти Данченко І. О.	74
Діагностика рівня сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти Демченко М. О.	79
Розвиток професійної компетентності вчителя-словесника в умовах цифрового середовища Дика Н. М.	82
Педагогічні особливості підготовки магістрів у галузі медицини: досвід США для України Дудіна О. В.	86

Актуальні проблеми формування особистості в освітньому процесі: світовий досвід і національна практика Дятлова І. В.	90
Освітнє середовище закладу післядипломної освіти як умова реалізації персоніфікованого підходу підвищення кваліфікації педагогів Єфремова Г. Л.	93
The peculiarities of preparing of future teachers-philologists for research activity in Ukraine and EU Zaika A. Іu.	97
Psycho-pedagogical issues of parents with special education needs children Zamsha A. V.	99
Сучасні підходи до викладання іноземної мови для спеціальних цілей (на прикладі юридичної англійської мови) Заярна І. С.	102
Освітні виміри інформаційної безпеки особистості Квіткін П. В.	106
Рефлексія як ефективний засіб у формуванні художньо-практичної компетентності в майбутніх вихователів Кондратець І. В.	108
Використання дидактичних ігор у процесі навчання іноземної мови учнів початкових класів Кончович К. Т.	111
Новітній підхід до навчання через соціальні мережі: іноземний досвід Корсікова К. Г.	114
Trends of professional training of future specialists of the social sphere to preventive activities with students of the secondary education system Kostina V. V.	118
Активні методи навчання в умовах дистанційної освіти Косюк В. Р.	121
Нова українська школа: підготовка компетентного вчителя інклюзивної освіти в Україні Крижановська Т. В.	123
Формування професійного позиції вчителя з урахуванням вимог Нової української школи Лебідь О. В.	128

Актуальні питання впровадження дистанційної освіти в загальноосвітній санаторній школі-інтернату I-III ступенів Хортицької національної академії Леонтєва Т. В.	130
Формування "soft skills" у майбутніх вчителів англійської мови засобами інтерактивних технологій Липчанко-Ковачик О. В.	133
Інтерактивні методи у процесі формування комунікативної компетентності іноземних студентів медичних спеціальностей на заняттях української мови: професійно-орієнтований підхід Лях Т. О.	135
Значення для педагогічної освіти пояснення появи індоевропейської мовної сім'ї на основі досягнень молодих наук Ляшенко Л. М.	139
Mental development: history of the problem Melnyk O. A.	143
Загальна превентивна культура як складник професійної компетентності вчителя-словесника Микитенко В. О.	146
Електронне портфоліо як інструмент професійної діяльності педагога вищої школи Миронова І. М.	149
Моніторингові дослідження в позашкільній освіті як інструмент підвищення професійних компетентностей педагогів Могілевська В. М.	151
Methodological aspect of introduction of interactive forms of education for future teachers' professional competence formation in higher education institutions Nozdrova O. P.	154
Особливості гуманітарної освіти у морських навчальних закладах України (1958-1964 рр.) Овчиннікова О. М.	159
Особливості підготовки докторів філософії з соціальної роботи в закладах вищої освіти України Олексюк Н. С.	162

Help yourself as a teacher: effective models in blended learning Oleniuk O. V.	166
Актуальні проблеми сучасної шкільної професійної орієнтації учнів в Україні Охріменко З. В.	169
Вивчення латинської фразеології як засіб морального виховання студентів-філологів Павлюк О. О.	173
Ігрові технології навчання як засіб розвитку професійно-педагогічних умінь майбутніх учителів іноземної мови Пінчук Л. М.	177
Дистанційне навчання як каталізатор розвитку сучасної освіти і науки на засадах фасилітації Прокопенко А. І., Прокопенко І. А.	181
Педагогічні умови та шляхи формування професійних компетенцій майбутніх учителів іноземної мови Рогульська А. В.	184
Про деякі суперечності у сучасному процесі підготовки студентів-філологів Рубінська Б. І.	188
Формування риторичної компетенції студентів напряму підготовки «Середня освіта» Руденко Н. П.	190
Загальна характеристика форм організації позааудиторної роботи у закладах вищої освіти Рудкевич Н. І.	192
Роль пресупозиції у формуванні у майбутніх філологів англomовної лінгвосоціокультурної компетентності в читанні засобами поетичного твору Сем'ян Н. В.	196
Інформаційно-комунікаційна компетентність майбутнього викладача іноземної мови за професійним спрямуванням Скіба Н. Я., Івасів Н. С.	199

Використання масових відкритих он-лайн курсів у вищій стоматологічній освіті Славінська Ю. С.	202
Значення психолого-педагогічних засад системи Е. Стоунса на сучасному етапі розвитку освіти Старостіна О. В.	207
Методична наука про формування мовних компетенцій у майбутнього лікаря Стефанишин К. Л.	209
Особливості дистанційного викладання іноземної мови студентам-медикам в умовах карантину Сторожук Х. В.	212
Психологічні типи особистості та їх значення у процесі навчання Тарасюк І. В.	214
Сучасні тенденції щодо формування та розвитку цифрової компетентності учнів: зарубіжний досвід Токарська О. А.	217
Концепція та структурно-логічна модель формування науково-методичної компетентності викладачів у післядипломній педагогічній освіті Толочко С. В.	221
Соціокультурні функції та потенціал сучасної професійної освіти Траверсе Т. М.	226
The teaching issues to hearing impairment students in inclusive education Fedorenko O. F.	230
Концептуалізація особистісно-екзистенційного компоненту здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури Федорець В. М.	233
Підготовка вчителя-філолога до викладання масової літератури в школі Філоненко С. О.	237
The introspection of the trainee psychologists' desires during their studies at the higher military educational institution Khmlilar O. F.	240

Work with historical dictionary in the educational paradigm of the future teacher of Ukrainian language Tsaralunga I. B.	244
Конфуціанство як аксіологічна основа професійної підготовки економістів в університетах КНР Цицюра К. В.	249
Методика формування готовності майбутніх офіцерів до здійснення соціально-виховного впливу на неповнолітніх засуджених Чебоненко С. О.	251
Інноваційний потенціал використання блогу викладача в навчальному процесі Черняк Д. С.	255
The necessity of test assessment in higher educational establishments Shayner H. I., Kushka V. H.	258
Актуальність використання педагогами віртуального простору в художньо-продуктивній діяльності дітей (виховний аспект) Штефан М. В.	262
Авторитет як складова спеціалістів у галузі педагогіки Юткало С. Ю.	266
Розширення освітнього простору як технологія навчання у професійній підготовці майбутніх педагогів Япченко Т. В.	269
Аксіологічні засади підготовки майбутніх учителів до виховної діяльності: теоретичний аспект Яцій О. М.	271

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК КАТАЛІЗАТОР РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ НА ЗАСАДАХ ФАСИЛІТАЦІЇ

Прокопенко А. І.

*доктор педагогічних наук, професор,
директор інституту інформатизації освіти
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди*

Прокопенко І. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
керівник науково-методичного тренінгового центру соціального і
професійного розвитку людини,
докторант кафедри початкової і професійної освіти
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна*

Значення якісної та правильно організованої освіти у сучасному VUCA-світі важко переоцінити. Це важливо і для закладів загальної середньої освіти, і для закладів професійно-технічної освіти, і для закладів вищої освіти, і для організацій, що надають освітні послуги андрагогічного спрямування як у формальній, так і неформальній формах. Lifelong learning – один із визначальних трендів сьогодення всього світу, адже зупинитись на здобутті лише базової, нехай і вищої, освіти за одним напрямом майже не можливо у нинішній фазі еволюційного розвитку – інформаційному суспільстві.

Ми не заперечуємо і підтримуємо погляди про дієвість та ефективність аудиторної/очної форми навчання та виховання, особливо для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Але форс-мажорна ситуація, що трапилась у всьому світі через коронавірусну пандемію підштовхнула до галопуючого розвитку та впровадження змішаного і дистанційного навчання, на що раніше наважувались одиниці, хоча розвиток технологій давно дозволяв такі форми запроваджувати. Тому у даній ситуації для освіти ми вбачаємо радше можливості, аніж виклики.

Окрім зазначеного, бурхливий розвиток інформаційних технологій та засобів комунікацій розширюють коло можливостей доступу до якісної освіти також тим категоріям населення, що «вчора» не мали такої нагоди:

– люди з обмеженими фізичними можливостями;

- професійні спортсмени;
- люди, що географічно віддалені від місця навчання (наприклад, переїзд з батьками у відрадження на деякий час тощо);
- релігійні громади;
- люди, зайняті за основним місцем діяльності.

До вищенаведеного переліку можна включити людей, які виконують дослідницьку діяльність у віддаленні від місця навчання; «хоумскулери», що обрали за власними переконаннями такий тип навчання; обдарованих дітей, які хочуть навчатися за індивідуальним графіком. Доступність освіти для означених категорій також можна досягти завдяки використанню різноманітних видів дистанційного навчання.

Як ми зазначали вище, значний поштовх до використання дистанційних технологій вся освітня система України та і світу в цілому отримала навесні 2020 року, коли люди були значно обмежені в можливостях пересування, а навчальний процес був можливий лише у віддаленому форматі. Хоч це був і не найкращий привід для розвитку, але завдяки даній ситуації більшість навчальних закладів радикально переглянули своє ставлення до систем дистанційного/змішаного навчання, отримали неоціненний досвід в надзвичайно обмежені терміни, і головне, усвідомили, що за активним використанням технологій дистанційного навчання майбутнє.

В Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С.Сковороди технології дистанційного навчання реалізуються на платформі Moodle. Для ефективного управління і використання функцій означеної системи ДО (дистанційна освіта) стала очевидною необхідність створення власної електронної бази студентів і викладачів закладу. Для допомоги в опануванні грамотним використанням системи як викладацько-професорським складом університету, так і студентами був розроблений навчальний посібник [1], різноманітні методичні рекомендації (текстові, відео, вебінари), які на першому етапі усвідомлення ситуації (заперечення, опір і небажання діяти) були вкрай важливими для підтримки згуртованості колективу університету і перемикання на творчо-активне мислення.

Актуальною стала технічна та дидактична підготовка викладачів для можливості створення ними якісних дистанційних курсів, що мають свою специфіку розробки і значно відрізняються по структурі від класичних. ХНПУ імені Г.С.Сковороди заздалегідь був готовий до впровадження дистанційного навчання: була розроблена і працювала система на базі LMS Moodle, більшість викладачів пройшли курси з використання технологій дистанційної/змішаної освіти, які вже кілька років розроблені і впроваджені Інститутом інформатизації освіти ХНПУ імені Г.С.Сковороди, а також тренінгові програми, що

проводить НМ Тренінговий центр СіПРЛ ХНПУ імені Г.С.Сковороди («Сучасний викладач ЗВО», «Цифрова грамотність», «Використання платформ веб-конференцій для он-лайн занять» тощо). Зараз завдяки значному збільшенню користувачів системи, впроваджується проект з «відзеркалення» даних на хмарні ресурси.

Проаналізувавши досвід дистанційного викладання 54 представників професорсько-викладацького складу ХНПУ імені Г.С. Сковороди різних спеціальностей (дані були отримані методами опитування та інтерв'ю), ми виявили, що найлегше йшов процес ДО у тих викладачів, що підсвідомо обирали для налагодження взаємодії зі студентськими групами принципи фасилітаційної педагогіки. Адже покоління Z вже і в аудиторіях не сприймає авторитарного стилю взаємодії, не кажучи вже про дистанційну освіту, коли можливості прямого впливу у викладача слабко доступні.

Ми вважаємо, що фасилітаційні принципи [2, с. 102 – 103] є найкращими помічниками педагогів для налагодження взаємодії під час дистанційного/змішаного навчання з усіма категоріями здобувачів освіти.

Відкритим на сьогоднішній день є питання наявності нормативних документів Міністерства освіти і науки України, які однозначно визначають місце змішаної та дистанційної форми навчання у освітньому процесі ЗВО та правила їх використання та ліцензування.

З цього приводу влітку збиралась робоча група з вивчення і узагальнення досвіду харківських ЗВО щодо результатів використання систем ДО, у якій приймали участь і ми від нашого університету. У результаті була розроблена та подана до Міністерства освіти і науки України пропозиція щодо вищезначеного питання (нормативного врегулювання).

Література:

1. Прокопенко А. І., Підчасов Є. В., Москаленко В. В., Доценко С. О., Лебедева В. В. Технології дистанційного навчання: методологія створення та супроводу навчальних курсів. Навчальний посібник. Харків: ХНПУ імені Г.С.Сковороди; «Мітра», 2019. 81 с.

2. Прокопенко І. А. Обґрунтування системи підготовки майбутніх учителів до фасилітаційної взаємодії з учнями закладів загальної середньої освіти // Теорія та методика навчання та виховання. 2019. № 47. С. 101–112. DOI: 10.34142/23128046.2019.47.09

Scientific and pedagogic internship «Pedagogical and psychological education as a component of the education system in Ukraine and the EU countries»

August 3 – September 11, 2020

Izdevniecība “Baltija Publishing”
Valdeķu iela 62 – 156, Rīga, LV-1058

Iespiests tipogrāfijā SIA “Izdevniecība “Baltija Publishing”
Parakstīts iespiešanai: 2020. gada 1. septembris
Tirāža 100 eks.